
Rike pasienter får bedre psykisk helsehjelp

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

AMANDA HYLLAND SPJELDNÆS

Tidsskriftet

Pasienter med lav inntekt får mindre behandling og dårligere effekt av behandlingen enn pasienter med høy inntekt, viser nederlandsk studie.

Illustrasjonsfoto: vandervelden/iStock. Tilpasset av Tidsskriftet.

Behovet for psykisk helsehjelp øker. Hvordan påvirker sosioøkonomiske faktorer denne hjelpen? Dette spørsmålet er studert i en nederlandsk studie med nesten en million personer behandlet i spesialisthelsetjenesten for psykisk helsevern [\(1\)](#).

Pasientene med lavest inntekt hadde over dobbelt så høy risiko for å starte behandling i psykisk helsevern, og de hadde oftere en alvorlig psykisk lidelse enn rike pasienter ved behandlingsstart. Kontrollert for behov, mottok fattige pasienter 1,8 % færre behandlingsminutter enn rike pasienter. De rike

pasientene hadde 17,3 % større sjanse for funksjonsforbedring etter gjennomført behandling. Desto rikere pasienten var, desto mindre var risikoen for at pasienten trengte et nytt behandlingsforløp. Gjensidig enighet mellom pasient og lege som årsak til at behandlingen ble avsluttet, var vanligst blant rike pasienter.

– Denne studien har viktige implikasjoner for oss som arbeider med psykisk helse, ettersom helsesystemene i Nederland og Norge er nokså like, sier Lars Lien, som er psykiater, samfunnsmedisiner og leder i Norsk psykiatrisk forening.

– Dessuten har Nederland lenge hatt en klar politikk om å utjevne forskjeller i helsetjenesten. Den store styrken ved studien er at den bruker befolkningsdata fra alle som har oppsøkt spesialisthelsetjenesten med en nyoppstått lidelse. Svakheten er at den bruker et utfallsmål – Global Assessment of Functioning Scale, som er et verktøy med stor usikkerhet, sier Lien.

– Det kan være mange grunner til at rike både får mer behandling og bedre effekt av behandlingen. En grunn er at helsepersonell i spesialisthelsetjenesten jobber best med mennesker med samme bakgrunn som dem selv. En annen kan være at det å være fattig bidrar til uheldige forhold som gjør endring og bedring vanskeligere. Det kan også være at strukturelle forhold bidrar til diskriminering av fattige mennesker, sier Lien.

– Skal vi bidra til å endre ulikheten i behandlingseffekt etter inntektsnivå, må vi satse enda mer på sosial utjevning. Mange mennesker med psykisk lidelse lever på trygd eller andre sosiale stønader som ikke gir mulighet for aktiv deltakelse i samfunnet, noe som er en forutsetning for god behandling og forebygging av psykiske lidelser, påpeker Lien.

REFERENCES

1. Lopes FV, Ravesteijn B, Van Ourti T et al. Income inequalities beyond access to mental health care: a Dutch nationwide record-linkage cohort study of baseline disease severity, treatment intensity, and mental health outcomes. *Lancet Psychiatry* 2023; 10: 588–97. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 29. september 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0583
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.